

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ РИТМІЧНОСТІ
ЕСТРАДНО-ДЖАЗОВОГО ВОКАЛІСТА

(Мироненко К. студентка магістратури МДПУ імені Богдана Хмельницького
Наук. кер. Стотика О.В., канд.пед.наук, доцент МДПУ імені Богдана
Хмельницького, м. Мелітополь, Україна)

В багатьох вищих навчальних закладах нашої країни відкриті відділення естрадно-джазового виконавства, функціонують студії, курси по підвищенню кваліфікації керівників естрадно-джазових колективів. Проте, як студенти, викладачі, так і слухачі стикаються з певними труднощами, які пов'язані передусім з відсутністю необхідних методичних видань з питань розвитку ритмічності, зокрема, естрадно-джазового вокаліста.

Основні ритмічні принципи естрадно-джазового співу – креативність та свінгування. Так, свінг (англ. swing – «хитання», «помах», «обертання») є складним, багаторівневим конгломератом, що спирається на три основних параметри – комплекс ритмічних прийомів і ефектів, специфічну манеру звуковидобування (swinging) та суму виразних властивостей. У його виникненні беруть участь багато музично-мовних засобів (мелодичні, фактурні, динамічні і т. д.), які, хоча і не відносяться до ритмічної сфери, в кінцевому підсумку зникають на ній. Свінг засновується на двох ритмічних техніках, які у західноєвропейській традиції зветься «поліритмією» та «синкопуванням». З нашої точки зору, єдино вірною парою термінів є «рег» (для опису прийомів синкопування) і «перехресна ритміка» (для характеристики поліритмічних процесів). Свінг – це система специфічних музично-часових уявлень, сформованих в умовах культури США, які реалізуються засобами джазу. Музичною підставою свінгу є два сутнісних ладо-ритмічних показника – ритміка спонтанного характеру в комплексі з нетемперованим ладом і тактова ритміка у взаємодії з ладовою температурацією. Їх діалектика утворює якісно новий ритмічний «лад», в якому закладений і новий енергетичний потенціал.

Основоположними техніками свінгу виступають: перехресний ритм, стомпінг, рифф, граунд-біт, офф-біт, фор-біт, рег (синкопа), «умпатідл»-ритм, «шаффл» (англ. shuffle); до числа специфічних технік виконання відносяться шаут, граул і скет, а також «драйв» і «хот». Тотожності свінгу – це баунс, джамп і джайв.

Одна з важливих і вельми помітних якостей джазового свінгу – тактильність – комплекс природних тілесних відчуттів, які виникають в процесі виконання і сприйняття джазової музики і реалізуються в безпосередніх фізичних рухах чи в уяві. Свінгова тактильність включає безліч різнорідних компонентів, які утворюють особливий психо-емоційний модус джазу. Разом вони називаються «драйв» і виражають екстатичність самої музики.

До пластичних компонентів свінгу належить маршевість (джазовий граунд-біт), танцювальність в «пластичному переживанні». Свінгова тактильність (або, вірніше, тілесність), яка укладена в маршовості і танцювальності, стає

Наука III тисячоліття: пошуки, проблеми, перспективи розвитку

специфічним способом мислення джазових музикантів. Вона визначає пластичну форму існування самої музики.

Таким чином, у становленні естрадно-джазового почуття ритму співака важливе місце надається процесу розвитку ритмічного мислення, який буде ефективним за умов опори на наступні принципи: принцип «мотивного розвитку», принцип «первинного регу», принцип «ритмічного дисонансу», принцип з назвою «вторинний (подвійний) рег», принцип «ритмічної модуляції», принцип «відтворення кульмінації», принцип «драйву», принцип «тріольного таймінгу» та принцип «ритмічної імпровізації».

Література

1. Степурко О. Блюз, джаз, рок: універсальний метод обучения импровизации на любом инструменте - [самоучитель]. – Книга 1. /О. Степурко. – Москва: студия ТЭФ, 1994 – 143 с.